

Risale-i Nur'un Şerh Çalışmaları İçin; Esnek Bir Yöntembilimsel Teklif

İbrahim Kaygusuz

Giriş

Risale-i Nur, İslam dünyasının bugününü dününe bağlayan manevi bir miras ve imansızlık hastalığına çözüm üreten bir Kur'an tefsiridir.

Risale-i Nur eserlerinin Türkçe yazılmış olması önemli bir dâhili hafızaya işaret eder. Bu hafıza bugün aramızda yaşamaya devam etmektedir.

Risale-i Nur belli ana kitaplar altında toparlanmış bir külliyat olduğu halde aslı, yüzlerce küçük risaleden oluşmuş ve her biri binlerce anlam katmanını barındıran eşsiz eserler dizisidir.

İman odaklı metin şerhi

Risale-i Nur metinlerinde mevcut olan estetik ve sanatsal tercihi anlamak, derin bir vukufiyet gerektirir. Bundan dolayı kriterleri yeniden kurgulanmış ve Kur'ani bakış açısını içeren bir yöntembilimsellik üzerinden gidilerek (bu metinlerden) çıkarımlar yapılmalıdır.

Risale-i Nur hakikatlerinin özünü doğru kavramanın, tefekkürünün sınırlarını iyi çizebilmenin ve mana tabakalarını zihne yakınlaştırabilmenin detaylı bir "yöntembilimsel çalışmaya" ihtiyacı vardır.

Bu yöntembilimsel çalışmada makul bir şerh hedefine ulaşmanın ilk şartı "orijinal metnin korunması"dır. Çünkü Risale-i Nur'un Kur'ani üslubuna zarar verilirse ve selaseti bozulursa her seviyede insana ve yaş gruplarına tesiri kırılır. İkinci ve sonraki bütün süreçlerde ise "esnek"lik tercihi mutlaka devrede olmalıdır.

Bediüzzaman, "Bu durûs-u Kur'aniye'nin dairesi içinde olanlar, allame ve

müctehid bile olsalar, vazifeleri, ulum-u imaniye cihetinde yalnız yazılan şu sözlerin şerhleri ve izahlarıdır veya tanzimleridir.” (Mektubat, 725) diyerek bir şerh ve izah gerekliliğine işaret eder. Yapılacak bütün şerh ve izah çalışmaları, tefekkür ufkunu genişletme hedefine matuf olmalıdır.

“Üstadımız Muhakemat adlı eserinde; “Muvazenesiz ve mizansız olan, çok aldanır, aldatır.” buyurmakta, Münazarat isimli eserinde ise, “Efkârı teşviş edenler kimlerdir?” diye sorulan soruya verdiği cevapta cemiyet hayatında fikirleri müşevveş edenlerden birilerinin de “... muvazenesiz, muhakemesiz mânâ veren...” ler olduğunu ifade etmektedir. Evet, şerh ve izahta makam ve maksadı dikkate almayan bir yorum, kelamı gayesinden saptırır, hikmet ve hakikate ters düşer, fikri muvazaneyi bozar.”

“Kelâm-ı belîğ, ilim denilen çömlerde pişirilen ve hikmet denilen büyük küplerde duran ve fehm denilen süzgeç ile süzülen âb-ı hayat gibi bir manayı, zürefa denilen sâkiler döndürüp efkâr içer; esrarda temeşşi etmekle hissiyatı ihtizaza getiren kelâmdır.” (Muhakemat, 127)

Bediüzzaman'ın dile getirdiği kelam-ı belîğ aslında Risale-i Nur'un kelam kalıbıdır. Böyle bir kelam üzerinde yapılacak her çalışma dikkat ve itinaı zorunlu kılmaktadır. Çünkü Risale-i Nur, yalnız akli mesail-i ilmiye değil, belki kalbi, ruhî, halî mesail-i imaniyedir. Ve pek yüksek ve kıymetli maarif-i ilahiye hükmündedir. (Mektubat, 595)

Bediüzzaman: Risale-i Nur için “Aklınız her bir mesele(sini)yi tam anlamasa da, ruh, kalb ve vicdânınız hissesini alır” (26. Mektup) demektedir. Risale-i Nur'u diğer klasik tefsirlerden ayıran en önemli özelliği “iman” konusuna odaklanmasıdır. İman ilmi ise sair ilimlerden farklıdır. Risale-i Nur'da iman ilmi, ilimlerin şahı ve padişahı olarak zikredilir. (Sözler, 1217) Dolayısıyla imanın talimi ve tedrisi de sair ilimlerden farklı olacaktır. Bu bağlamda kaleme alınan bu üst düzey metnin (Risale-i Nur) şerhi, izahı, tanzimi ve tefsiri de emsallerinden farklı olmalıdır.

Bu manayı teyiden Said Nursi şöyle der: “İman yalnız ilim ile değil; imanda çok letaifin hisseleri var. Nasıl ki bir yemek mideye girse, o yemek muhtelif asaba, muhtelif bir surette inkısam edip tevzi olunuyor. İlim ile gelen mesail-i imaniye dahi, akıl midesine girdikten sonra, derecata göre ruh, kalp, sır, nefis ve hakeza, letaif kendine göre birer hisse alır, masseder. Eğer onların hisseleri olmazsa noksandır. (Mektubat, 554)

Bediüzzaman'ın ifade ettiği bu mananın akademik zeminlerde tartışılması ve ifade edilenlerin paralelinde çalışma konularının ve prensiplerinin belirlenmesi, öte yandan çalışmaları yürütecek kadroların da netleştirilmesi bu açıdan önem arz etmektedir.

Şerh, Tanzim ve Yöntembilim

Yöntem kavramı çok değişik anlamlara gelmektedir. Genel olarak yöntem, bir amacı gerçekleştirebilmek ve bir hedefe ulaşabilmek için izlenen yol ve stratejiler bütünü anlamına gelir. Yani bir sonuç elde etmek için kullanılan akıl yürütme biçimlerine ve düzenli işlemlere yöntem denir.

İnsan hayatı “yöntem” üzerine işler. İnsanlar yerinde konuşmak, doğru düşünmek ve verimli üretmek için yöntem kullanmak zorundadırlar. Yapılan faaliyetlerde yöntem eksikliği, sonuç elde etmeyi zorlaştırır.

Yöntembilim ise kavram olarak yöntemin bilimi anlamına gelmektedir (science of method). Terim olarak yöntembilim “belirli disiplinler özelinde, gerçekliğin anlaşılması ve açıklanmasına yönelik bilgilerin üretilmesinde kullanılan

yol, yöntem ve yordamları inceleyen bilim dalıdır. Amaca ulaşılabilmesi için ne tür araç ve yöntemler kullanılması gerektiği konusunda geliştirilen sistemli ve düzenli olarak ifade edilen kavramsal sistem” olarak tanımlanmaktadır.

Risale-i Nur metinlerinin “gerçekliğinin” anlaşılması ve açıklanması belli bir bilim disiplini zorunlu kılmaktadır.

Metinlerin anlaşılması ve açıklanmasına dönük çalışmalarda belli bir bilim disiplini tercih edilmelidir. Bu bilim disiplini teorik planda belli zihin kodlarını, pratik anlamda ise birçok araç, model ve tekniği gerekli kılmaktadır.

Risale-i Nur imana ve hayata ait prensipler manzumesi olduğu için onun şerhi, tanzimi tefsiri, beyanı ve tekmihi mahiyeti gereği tek bir yöntem/model üzerine yapılamaz. Bu indirgemeci ve kısırlaştırıcı bir sonucu doğurur.

Risale-i Nur için çok modellenli, çok mantıklı ve esnek bir yöntembilimsel yol tercih edilmelidir. Çünkü bu metinlerin herhangi modele angaje edilerek açıklanması, her yöne açık olan anlam katmanlarını “tek”leştirerek daraltır. Bunun yerine bütün modellere açık bir yöntembilimsel yol tercih edilmelidir.

Öte yandan Risale-i Nur, tefsir ve şerh çalışmaları ciheti ile kişiler, heyetler, meşrepler ve yayınevleri bağlamında “tektip”leştirilemez ve özelleştirilemez. Meşrep, tek tipliliği çağırıştır. Tefsir, şerh, beyan, tekmil ve tanzim yöntemindeki kuramsal çoklu tercih bu anlamda pratikte de geçerli olmalıdır.

Şerh ve tanzim çalışmalarında unutulmaması gereken diğer önemli bir nokta ise parça-bütün ilişkisinin sağlam kurulmasıdır. Nebevi ve Kur’ani bakış açısı her süreçte devrede olmalı, Bediüzzaman, Risale-i Nur ve Kur’an arasındaki kuramsal bağlantı hiçbir zaman nazarlardan uzak tutulmamalıdır. Değilse arzî bir indirgemeci tehlike baş gösterir.

Şerhte dil, din ve bilim unsurları

Şerh, bir eserin anlaşılmayan kısımlarına dönük yorumlardır. Yani bir metnin anlaşılır kılınması için yapılan açıklamalardır. Metindeki mecazi anlamları açık ve ayrıntılı olarak anlatmak da şerhtir. Şerhte metin en ince ayrıntısına kadar gözden geçirilir, anlaşılır kılınır yani teşrih edilir.

İslam bilim ve medeniyet tarihinde birçok esere şerhler yapılmıştır. Mevlana’nın, Fuzuli’nin ve Muhyiddin-i Arabî’nin metin şerhleri en çok bilinenleridir.

Risale-i Nur’u anlamaya dönük şerhler bugün zaruri ihtiyaç haline gelmiştir. Bu yönde yapılacak çalışmalar avamdan havasa kadar toplumun tüm katmanlarına hitap etmelidir. Çünkü bir eserin değeri, hitap ettiği kitlelerin genişliği ve ihtiyaca verdiği cevap ile doğru orantılıdır.

Bu bağlamda Bediüzzaman’ın risalelerine yapılacak şerhler için (Risale-i Nur’un içerik zenginliği hesaba katılarak) farklı ilim alanlarında mütehasşis heyetler teşekkül ettirilmelidir.

Bu mütehasşis heyetler için çeşitli şartların varlığı zorunludur:

1-Dil hâkimiyeti. Bir metnin dil inceliğine nüfuz edilmediği zaman sonraki aşamalarda noksanlıklar ortaya çıkar.

2-Din bilgisi. Bu noktada kuşatıcı bir seviyeye ihtiyaç vardır. Heyetin dini bilgi seviyesi içtihadın inceliklerini görebilecek düzeyde değilse şerh, ihtiyaca cevap veremez.

Risalelerdeki binlerce anahtar kavram, usule dönük binlerce kaide ehli ile buluşturulmadığı zaman kapalı kalır.

3-Bilim alanlarındaki uzmanlık. Hem fen hem de sosyal bilim alanlarında uzmanlaşmamış heyetlerin yokluğu şerh ve izahı yetersiz bırakır.

Mesela Eski Said dönemi eserleri için siyaset, tarih, sosyoloji vb. birçok sosyal bilim alanında uzmanlıkları olmayan heyetin yapacağı çalışma kendini hemen ele verir.

Yeni Said Dönemi eserleri için durum biraz daha değişmektedir. Zira Müdafaalar kısmı için iyi hukukçu heyete, lahika metinleri için iyi Risale-i Nur uzmanlarına acil ihtiyaç vardır.

Öte yandan Yeni Said'in tefekkür içerikli risaleleri için hem kelimeler, tasavvuf, hadis, tefsir vb. dini bilim uzmanlarına hem de donanımlı fizik, kimya, tıp, biyoloji, uzay bilimi vb. bilim insanına ihtiyaç vardır. Bu bilim insanları için olmazsa olmaz ön şart ise Risale-i Nur talebeliğidir. Değilse kayda geçen hiçbir ifadesi muteber olamaz ve "cemaatin kuvvet-i ihlâsından ve tesanüdünden tevellüd" edemez.

4- Zamanın ruhuna nüfuz etmek. Yaşadığı dönemin ruhuna yabancı kalan bir bilim insanı topluluğu çağa hitap etmekte zorlanır. Zira, Risale-i Nur'un "Hitabına muhatap olan milletlerin, insanların ahval-i ruhiyelerine ve maddiyatlarına" (İşaratü'l-İcaz,21) vakıf olunmadan hitap edilemez.

Sadeleştirme

Risale-i Nur'un telifinden bugüne kadar birçok kişi, heyet ve yayınevi Risale-i Nur'u "anlaşamadığı" gerekçesi ile sadeleştirme yoluna teşebbüs etti.

Bir yayınevinin son dönemlerdeki sadeleştirme teşebbüsleri, ilgili tartışmaları tekrar gündeme getirdi.

Bir büyük kitap ve birkaç müstakil risale bu yayınevi tarafından büyük bir acemilikle, seviyesi çok düşük bir dil ile ve metinlerin anlam katmanlarına hiç nüfuz edilmemiş halde sadeleştirilerek piyasaya sürüldü.

Karşı çıkanlar olduğu gibi hareketi destekleyenler de oldu.

Yaşanan bu durum Barla Lahikası'ndaki şu ifadeleri tekrar gün yüzüne çıkardı:

"Risale-i Nur'un tekmil-i izahı ve haşiyelerle beyanı ve ispatı size tevdi edilmiş, tahmin ediyorum. Bir emaresi de şudur ki: Bu sene çok defa ihtar edilen hakikatleri kaydetmek için teşebbüs ettimse de çalıştırılmadım. Evet, Risale-i Nur size mükemmel bir mehzaz olabilir. Ve ondan erkân-ı imaniyenin her birisine, mesela Kur'ân Kelâmullah olduğuna ve i'câzî nüktelerine dair müteferrik risalelerdeki parçalar toplansa veya haşre dair ayrı ayrı burhanlar cem edilse ve hâkezâ, mükemmel bir izah ve bir hâşiye ve bir şerh olabilir. Zannedirim ki, hakaik-i âliye-i imaniyeyi tamamıyla Risale-i Nur ihata etmiş; başka yerlerde aramaya lüzum yok. Yalnız bazen izah ve tafsile muhtaç kalmış. Onun için vazifem bitmiş gibi bana geliyor. Sizin vazifeniz devam ediyor. Ve inşallah vazifeniz şerh ve izahla ve tekmil ve tahşiye ile ve neşir ve tâlimle, belki Yirmi Beşinci ve Otuz İkinci Mektupları telif ve Dokuzuncu Şuâ'nın Dokuz Makamı'nı tekmiyle ve Risale-i Nur'u tanzim ve tertip ve tefsir ve tashihle devam edecek. Risale-i Nur'un samimî, hâlis şakirtlerinin heyet-i mecmuasının kuvvet-i ihlâsından ve tesanüdünden süzülen ve tezahür eden bir şahs-ı mânevî, size bâki ve muktedir bir kuvvet-i zahrîdır, bir rehberdir." (Barla Lahikası, s. 588-89)

Bu paragraf, içeriğinde birçok farklı vazifeleri, anlam katmanlarını ve yöntem bilime ait metodları barındırmaktadır. Bu yöntemler; şerh, izah, tekmil, tahşiye, neşir, talim, telif, tanzim, tertip, tefsir, tashih, beyan, ispat, cem ve tafsildir.

Üstadın ifade ettiği bu on beş vazifeyi genel anlamda beş kategoride toplamak da mümkündür:

1-Şerh, izah, tefsir, beyan, tafsil.

2-Telif, tanzim, tertip, cem.

3) Tekmil ve tahşiye.

4) Tashih, neşir.

5) Talim ve isbat.

Bu vazifelerin çoğu (telif, tertip, cem, tashih, neşir vs.) Bediüzzaman tarafından hayatta iken yapılmıştır. Şerh ve izah bugün üzerinde en çok odaklanılan konudur. Risale-i Nur'un metinlerini izaha dönük kitap, makale vs. çalışmalar hep bu manaya matuftur.

Said Nursi'nin dile getirdiği vazifeler arasında "sadeleştirme" bulunmamaktadır. Onun için sadeleştirmeyle ilgili her teşebbüs nur talebeleri tarafından şüphe ile karşılanmıştır. Risale-i Nur'un anlaşılması için yapılacak faaliyetler ve bu faaliyetlerle ilgili yol haritası dile getirilen yukarıdaki modeller üzerine inşa edilmelidir.

İyi niyetleri sorgulamak elbette ahlaki değildir. Fakat yapılan sadeleştirme davranışının doğrudan Risale-i Nur'a müdahale olduğu bilinmelidir. Zira Bediüzzaman'ın metni ile oynanmıştır.

Ekoller, gruplar ve yayınevleri "nefsleri" adına yaptıkları içtihatları "ötekilerine" dayatmadıkları müddetçe elbette çatışmaların kapısı kapalı kalır. Risale-i Nur'un metni ile oynamak doğrudan bir müdahale olduğu için bu durum, "içtihadını başkalarına dayatmak" anlamını taşımaktadır.

Bilinmelidir ki, umuma ait olan bir "değer" üzerine yapılacak doğrudan bir müdahale veya dayatma, derin rahnelere yol açar. Çünkü "miri mal"ların temellük edilemez özellikleri vardır.

Sadeleştirme teşebbüsü, Bediüzzaman'ın risalelerindeki nebevi kelime/kavram dizisini seküler bir zihin üzerinden "arzileştirme" tehlikesi yaşayabilir.

Her süreci tevafuklar ve kerametlerle yüklü bir metni "arzi" bir süzgeçten geçirmek ondaki "in'ikas" ve "insibağ" şifrelerini yok eder.

Risale-i Nur herhangi bir kitap değildir. Bunu müellifin kendisi söylemektedir:

"Risalet-ün-Nur sair te'lifat gibi ulûm ve fûnundan ve başka kitaplardan alınmamış. Kur'ân'dan başka me'hazı yok, Kur'ân'dan başka üstadı yok, Kur'ân'dan başka mercii yoktur. Te'lif olduğu vakit hiçbir kitab müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur'ân'ın feyzinden mühlhemdir ve semâ-i Kur'âniden ve âyâtının nücumundan, yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor."(Sikke-i Tasdik-i Gaybi,145)

Bediüzzaman'ın talebesi Hulûsi Yahyağil "Bir harfe dokunmayı azîm bir günâh işliyorum telâkkî ediyorum." (Barla Lâhikası, 112) diyerek bu meselenin ciddiyetine işaret etmektedir.

Yine Bediüzzaman'ın talebelerinden Hâfız Ali aynı manaya işaretle şu ifadeler yer verir: "Ve takdîm-i âcizânem olan iki nüshadaki sanat-ı bedia, akıl ve istidâd-ı beşerden pek uzak bir tarzda güya tezgâhında ölçülerek, biçilerek, her harfi bir vezn-i kasdî ile zuhûr ettiğini gösteriyor. Şu zamanın akıldan uzak eblehlerine mânen diyorlar ki, bizim hâlen üzerimizde tecellî eden cilve-i cemâlî, aklınızla ölçemezsiniz. Yalnız gözleriniz varsa görebilirsiniz." (Barla Lâhikası, 389-90)

Said Nursi değil sadeleştirmeyi, tashih yaparken bile çok dikkatli olunması gerektiğini dile getirir:"Hakikaten tashih meselesi ehemmiyetlidir. Bazan bir harfin ve bir noktanın yanlışı, kıymetli bir mânâyı zâyî eder." (Emirdağ Lâhikası,260)

Kendi ifade tarzının farklılığını dile getiren Bediüzzaman:”Benim tarz-ı ifâdem, bu zamanın Türkçesine uygun gelmiyor. Bir parça dikkat ve teenni ister. Belki bunun da bir faydası, bir hikmeti var.” (Emirdağ Lâhikası (Elyazma), s: 661.) diyerek bu hususta herkesi dikkat ve teenniye davet eder.

Ahmed Feyzi Kul Afyon hapisanesinde Risale-i Nur’un gençler için biraz sadeleştirmesini istediği zaman Bediüzzaman’dan şu cevabı almıştır:

“Saniyen Nur’un metni, izaha ihtiyaç olsa, ya satırın üstünde, ya da kenarında haşiyecikler yazılsa daha münasıptır. Çünkü metnin içine girse teksir edilen nüshaları ayrı ayrı olur, tashih lazım gelir. Hem su-i istimale kapı açılır. Muarızlar istifade ederler. Hem herkes senin gibi müdakkik, mühakkik olamaz. Yanlış mana verir, bir kelime ilave eder, ehemmiyetli bir hakikatı kaybetmeye sebep olur. Ben tashihatımda böyle zararlı ilaveleri çok gördüm. Hem benim tarz-ı ifadem bu zamanın Türkçesine uygun gelmiyor. Bir parça dikkat ve teenni ister. Belki bunun da bir faydası, bir hikmeti vardır. (Emirdağ Lahikası, el-Yazması, s. 661)

İhtiyaç başka içtihat başkadır. İhtiyaç her işin üstadadır, lakin çok pragmatik gitmek fitrata mugayirdir.

Küreselleşmenin üzerimizdeki tesirleriyle içtihat yapmak ar(ı)zılığe işaret eder. Küreselleştirmeye ezici baskısı ile dâhili kutsalları ve mana köklerini sığlaştırmamalı ve mahremiyet sınırlarını zorlamamalıdır.

Risale-i Nur’un dönüştürücü dili bugün her tabakada büyük bir iş görmektedir. Bediüzzaman Hutbe-i Şamiye’de: “Bir fikre davet cumhur-u ulemânın kabulüne vâbestedir. Yoksa dâvet bid’attır; reddedilir.”

Bu bağlamda ortak paydası Risale-i Nur olan geniş bir kitlenin fiili durumla ilgili kanaatleri önem arz eder. Bu kitle için Risale-i Nur, eşit mesafedeki değerler arasında bir değer değil, Kur’an namına en üst değerdir. Bu kitlenin kanaati bu açıdan önemlidir.

Risale-i Nur’u normaller içinde bir normal olarak gören birisi onun metinleri üzerine yapılan tasarrufu da normal karşılayabilir. Ama Risale-i Nur’u kendi malı gibi bilmiş, onun için bedel ödemiş, hapis yatmış ve hayatını ona vakfetmiş kitleler için en ufak bir müdahale “kendi hayatına müdahalenin ötesinde” bir anlam ifade etmektedir.

Yapılması gereken şey, Risale-i Nur’u anlamak için emek harcamaktır. Sondajlama metin analizleri ve derinlemesine karşılaştırmalar yapılmadan kolayından cümle budamak uç bir pragmatizme işaret eder. Anlamamayı metin budamaya delil göstermek ise çok bilimsel değildir.

Zira, anlaşılama iddiası hangi mantık kurgusuna tekabül etmektedir ve mihenk nedir? Risale-i Nur’un en muğlak paragrafı bile vasat bir ferdin zihninde ortalama bir anlam üretmektedir. Hiç olmazsa kavramların çağrışımından hareketle zihinde bir kurgu oluşur ve bu durum manaya dönük akışı tetikler. Başkasının ayrıca bu manayı “bir” kalıba sokmasına gerek yok.

Risale-i Nur’un metni okuyan her “zihin” için yeniden üretilmektedir. Milyonlarca insanın sürekli “yeniden” ürettiği bir metni “anlaşılsın” diye belli kişilerin karihasına indirgemek doğru değil.

Yol haritası

Umuma yol olabilecek “vasat zeminler” mutlaka vardır ve Risale-i Nur yeni nesillerin nazarına mutlaka sunulmalıdır. Bu çok önemli bir ihtiyaçtır ve bugüne kadar şerh ve izah babında yazılan binlerce kitap aslında bu vazifeyi görmekte idi. Bu tür kitaplar elbette yazılmaya devam edecektir.

Fakat tamamını içerir tarzda paralel şerhler yapılmadı. İhtiyaç varsa elbette bu da yapılmalıdır. Her yayınevi yetkin otoritelerini devreye sokarak bu vazifeyi yerine getirebilir. Herkesin ittifak edeceği ortak metinler de çıkarılabilir. Bu metinler orijinal risalelerin yanlarına veya sayfa altlarına konulabilir Kitapların ortasına bir çizgi çekilerek orijinal metnin altına dâhil etmek mümkün. Aslında ayrı kitaplar halinde neşredilmesi umumi kabul açısından akla daha yatkındır. Fakat bu dayatılarak veya orijinal metinden tasarruf edilerek yapılmaz.

Risale-i Nur hareketi (son on yıl hariç) yatay genişlemeye verdiği ehemmiyeti dikey derinleşmelere vermedi. Hal böyle olunca “derinlemesine” semereler ortaya çıkmadı. Dolayısıyla farklı kıtalara Risale-i Nur’u taşımak için sarf edilen gayretlerin bundan sonra metin üzerine yoğunlaşması gerekmektedir.

Bu güne kadar Abdullah Yeğin Ağabey tarafından hazırlanan lügat çalışması umumi kabule mazhar bir çalışma oldu.

Risale-i Nur üzerindeki ilahi tasarruf devam ettiği için hiç kimse ve hiçbir heyet “risaleler üzerinde bağlayıcı tasarruf hakkı elde etmeye” teşebbüs etmeden çalışmalar devam ettirilmelidir.

Sonuç

Şerh ve izah çalışmalarında yapılması gerekenleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Hedef kitle belirlenmeli, doğru bir ihtiyaç tesbiti ve analizi yapılmalı.
- Risale-i Nur’da dile getirilen on beş vazife açıklığa kavuşturulmalı ve bu vazifelerin bakış açıları ortaya çıkarılmalı.
- Şerh ve tanzimde Kur’ani bir tarz ve evrensel bir dil kullanılmalı.
- Bediüzzaman’ın dile getirdiği vazifelerin müellifce ve Risale-i Nurca uygunluğunu biçimleri tesbit edilmeli.
- Risale metinlerinin dini, tarihi, sosyal ve güncel arka planları tesbit edilmeli.
- Risale-i Nur’un telifindeki mantık ve felsefe kurgusu ortaya çıkarılmalı ve bu bağlamda Talikat’taki çalışma prensipleri dikkate alınmalı.
- Zorlayıcı bir yöntem teşebbüs edilmemeli. Çok yönlü, çok mantıklı, esnek bir yöntem tarzı tercih edilmeli.
- Her müstaid (şahıs, heyet, grup, yayınevi) doğru olmak kaydı ile kendi kabiliyetine uygun bir yöntem seçerek Risale-i Nur’un anlam zenginliğinin anlaşılmasına katkıda bulunmalıdır.

Özet

Risale-i Nur’u klasik tefsirlerden ayıran özelliği imana odaklanmasıdır. İman ilmi sair ilimlerden farklıdır. Dolayısıyla imanın talimi ve tedrisi de sair ilimlerden farklı olmalıdır. Bu bağlamda Risale-i Nur’un şerhi, izahı, tanzimi ve tefsiri emsallerinden farklı olmalıdır.

Risale-i Nur metinlerinin “gerçekliğinin” anlaşılması ve açıklanması belli bir bilim disiplinini zorunlu kılmaktadır.

Risale-i Nur’un şerhi, tanzimi tefsiri, beyanı ve tekмили mahiyeti gereği tek bir yöntem/model üzerine yapılamaz. Bu indirgemeci ve kısırlaştırıcı bir sonucu

doğurur. Risale-i Nur için çok modellen, çok mantıklı ve esnek bir yöntembilimsel yol seçilmelidir. Buradan hareketle, bu çalışmada şerh çalışmaları için yöntembilimsel teklif gözler önüne serilmektedir.

Anahtar Kelimeler: şerh/tanzim, iman, yöntembilim, sadeleştirme

Abstract

The distinctive feature of Risale-i Nur from the classical commentaries is its focusing on the faith (iman). The science of faith is different from the others. Therefore the instruction and teaching of the science of faith must be different from the other sciences. In this context the interpretation, explanation, arrangement and commentary of Risale-i Nur must be different from the similar ones..

Understanding and explaining the “authenticity” of Risale-i Nur texts necessitates the discipline of a definite science. The interpretation, arrangement, commentary explanation, and completion of Risale-i Nur, due to its nature, can't be based on a single method/ model. Otherwise it will end in a reductionist and sterilizing conclusion. A flexible multi-model, and multi-logic methodology must be chosen for Risale-i Nur. Therefore in this study such a methodological suggestion has been made for the interpretation of Risale-i Nur.

Key Words

Interpretation, arrangement, faith, methodology, simplifying

KAYNAKÇA

- Bediüzzaman Said Nursi, Barla Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, İşaratü'l-İcaz, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Kastamonu Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Muhakemat, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Münazarat, Yeni Asya Neşriyat, 1999, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybi, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
Bediüzzaman Said Nursi, Sözlür, Yeni Asya Neşriyat, 2007, İstanbul
<http://www.ekodialog.com/Konular/yontem-ve-yontembilim-nedir.html>, Erişim Tarihi, 08.01.2013
<http://www.mehmedkirkinci.com/index.php?s=article&caid=1060>, Erişim Tarihi, 08.01.2013